

To nejlepší pro synagogu, aneb co se do protokolu nevešlo

Osud venkovských památek bývá často neveselý. Obecní rozpočet stačí sotva na pokrytí běžného chodu obce a rozsáhlá investice, jež je většinou nutná k jejich obnově, prostě není. A tak tato mementa naší historie chátrají a jsou často spíše ostudou místa než její chloubou. Nejinak tomu bylo po léta s bývalou židovskou synagogou v pošumavské Čkyni. Tato klasicistní památka kdysi rozsáhlého židovského osídlení ve Čkyni byla z původního svatostánku přeměněna na truhlářskou dílnu, byty a postupně opuštěna úplně.

Prvním příslibem nového osudu synagogy bylo založení místního Spolku pro obnovu synagogy ve Čkyni v optimistickém období změn ve společnosti před více než dvaceti lety. Z příspěvků sponzorů a dalších subjektů se postupně krok za krokem podařilo realizovat vybourání nepatřičných vestaveb, vyspravit střechu a vyměnit okna. To vše trvalo dvacet let a ani několik zdařilých kulturních akcí v „polních“ podmínkách synagogy příliš nezvyšovalo naději členů spolku na nějaké kvalitní dokončení objektu, nyní již ve vlastnictví obce. Zásadní zlom, snad symbolicky vzhledem k Miléniu, nastal na sklonku roku 2000, kdy se nám podařilo získat dotační prostředky z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj, Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko 2007-2013.

Stavební plány jsme naštěstí měli z doby počátku obnovy prací před dvaceti lety a i díky pochopení stavebního úřadu se nám dařilo neustále prodlužovat jejich platnost. Organizace výběrového řízení na dodavatele stavby nám sice dala zabrat, ale napodruhé se nám podařilo vybrat dodavatele. Zpočátku možná trochu podceňovaná místní firma odvedla zdařilou práci a synagoga se nám postupně z téměř ruiny proměnila na nádherný objekt, věříme, že budoucí chloubu obce. Až posud jsme stále věděli, co bude následovat, ale co nyní, jak dál? Stavební plány se chýlily ke svému naplnění a naše představy zůstávaly stále v útržcích, náznacích.

Že chceme uspořádat soutěž o tom, jak má synagoga vypadat, jsme počítali již v žádosti o grant, ale že nám už samotná příprava podkladů dá tolik zabrat, jsme nečekali. Hledali jsme na koho se obrátit, jak celou věc provést a skvěle přijetí a pomocnou ruku při organizaci soutěže jsme našli na České komoře architektů. Několik schůzek a stálá e-mailová korespondence s lidmi z brněnského pracoviště byla pro nás penězi k nezaplacení (taky jsme za ni nic neplatili). Konečně nás někdo přinutil ke konkretizaci našich představ, začali jsme precizovat, co vlastně všechno od synagogy chceme, komu a čemu má sloužit. Pak se již lavina rozběhla a valila nás před sebou. Sestavení podmínek soutěže, vypsání soutěže, odpovědi, prohlídky, uzávěrka soutěže. Architekti mají smysl pro dramatickosti. Polovina z došlých jedenácti návrhů přišla v poslední hodině lhůty.

Základem je výběr kvalitní komise. Sympatičtí architekti, muzejníci, výtvarník a rovněž zástupci obce a spolku. Více než dvě hodiny, kdy se seznamovali s návrhy, téměř nikdo nepromluvil, soustředění bylo téměř hmatatelné. Uvolnění přinesla až následná čtyřhodinová diskuze, kdy bylo radostí pozorovat (a náročné zaznamenávat) tříbení názorů k jednotlivým návrhům, postupnou eliminaci až na výsledné tři návrhy a jejich závěrečné obhajoby. V této fázi se zcela smazal rozdíl, kdo je řádný člen poroty a kdo „jen“ náhradník, vtažení do hry byli naplno všichni. Po šesti hodinách tvrdé práce se porota jednoznačně shodla na výsledku a s napětím jsme rozlepili obálky dosud anonymních návrhů. Výsledek byl znám, práce poroty skončila.

Chtěl bych říci všem, kdož se chtějí vydat cestou organizování podobné soutěže, že to za tu práci stojí. Získali jsme krásný návrh, s nímž jsme se zcela ztotožnili. Ujasnili jsme si řadu věcí k synagoze, jež nás před soutěží ani nenapadly, získali jsme nové kontakty a rozšířili

spektrum lidí, na něž se můžeme kdykoliv obrátit s radou, prosbou o pomoc. A máme i dobrý pocit, že i dnes mohou vyhrávat ti, kdo něco opravdu umí a ne ti druzí.

Vladimír Silovský
Spolek pro obnovu synagogy ve Čkyni

Více na <http://www.cka.cc/souteze/vysledky/synagoga-ckyne> a <http://www.synagoga-ckyne.cz>.